

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 10522

Tarih : 17.02.2025

10/2434

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kürt Dili ve Edebiyatı Bölümü mezunlarının sorunları her gün daha fazla büyümektedir. Kürt dili üzerindeki yasakçı politikalar geçmişe oranla azalsa da dilin öğretilmesini sağlayacak sistemli politikaların olduğunu söylemek mümkün değildir. Kürt Dili ve Edebiyatı mezunlarının içinde bulunduğu mesleki statüsü buna en yakın örnektir. Kürt Dili ve Edebiyatı mezunlarının sorunlarının araştırılması ve kalıcı çözümlerin açığa çıkarılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Sinan ÇİFTYÜREK

Van Milletvekili

GEREKÇE

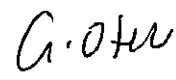
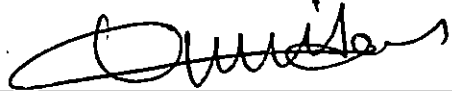
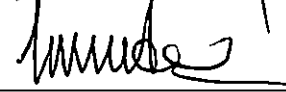
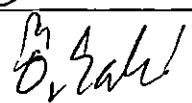
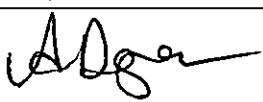
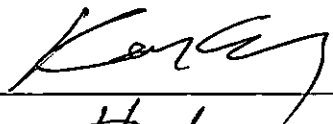
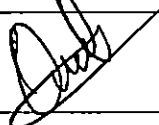
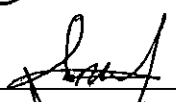
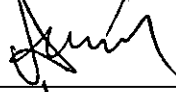
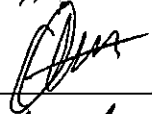
Türkiye ulusal ve inançsal açıdan birçok kimliği bünyesinde barındıran zengin bir coğrafyadır. Ancak bu ulusal ve inançsal zenginlik, Cumhuriyetin kuruluşundan bugüne *tek dil-tek millet* politikasıyla inkâr edilmiştir. Bu politikanın bir yansıması olarak Türkçe dışındaki dillerin kullanılması, öğrenilmesi ve öğretilmesi engellenmiştir.

Coğrafyamızda en çok konuşulan ikinci dil olan Kürtçe üzerindeki baskı ve engellemeler, geçmişle karşılaştırıldığında olumlu olarak ifade edilebilecek bir dizi uygulama aşmıştır. Geline aşamada Türk Dil Kurumu Kürtçe sözlük basmış, TRT Kurdî kurulmuş, üniversitelerde Kürtçe (Kurmanca ve Zazaca) dil ve edebiyat bölümleri açılmıştır. Kürt Dili için önemli gelişmelerden biri olan Kürt diliyle ilgili akademik kürsülerin kurulması, dilin geleceğe taşınması açısından bir kazanım sayılabilecekken, bölüm mezunlarının mesleki statülerine göre istihdam edilmelerinde büyük sorunlar yaşanmaktadır. Dicle, Bingöl, Mardin Artuklu ve Muş Alparslan Üniversitelerinde Kürt Dili ve Edebiyatı; Munzur ve Bingöl Üniversitelerinde Zaza Dili ve Edebiyatı adıyla açılan Kürt dili bölümlerine her yıl onlarca öğrenci kayıt yaptırmaktadır. Başlangıçta yoğun ilgi gören bu bölümler, mezunların yaşadıkları sorunların sürekli hale gelmesi nedeniyle önemli oranda daralmalar yaşamıştır.

Olumlu olarak ifade edilebilecek akademik girişimlerin, istihdam alanlarıyla desteklenmemesi, hangi akademik alan olursa olsun sonuç itibarıyla o alanı daraltacağını söylemek yanlış olmayacaktır. Kürt dili mezunlarının yaşadıkları da tam olarak budur. Özel sektörde istihdam alanları yok denecek düzeyde olan mezunlar, kamuda da çok sınırlı şekilde istihdam edilmektedir. Millî Eğitim Bakanlığının Kürtçe öğretmen atamaları bunun somut örneğidir. Bakanlık ‘Yaşayan Diller ve Lehçeler’ için 2021 yılında 3, 2022 yılında 3, 2023 yılında 50, 2024 yılında 10 öğretmen ataması yapmıştır. Bu sembolik atamaların doğurduğu sonuç ise Kürt dili bölümlerinin her gün daha fazla küçülmesi ve daha az ilgi görmesi olmuştur. Ataması yapılan öğretmenler ise Bakanlığın bu alandaki ilgisizliği nedeniyle, atamalarından sonra alan değiştirmişlerdir. Millî Eğitim Bakanlığı bir soru önergesine verdiği cevapta; 2012 - 2024 yılları arasında 153’ü Kurmanca, 46’sı Zazaca olmak üzere toplam 199 Kürtçe öğretmeni atandığını, atanan öğretmenlerden 45’nin Kürtçe öğretmenliğini bırakarak branş değiştirdiğini açıklamıştır. Tüm bu dezavantajlı duruma ek olarak Türkiye’nin birçok bölgesinde öğrencilerin seçmeli Kürtçe (Kurmanca ve Zazaca) dersleri seçmelerine imkân dahi verilmemektedir. Dersi seçmek isteyen öğrencilere ve velilere gerekli bilgilendirmeler zamanında yapılmamakta ve talep edilmesi durumunda ise yetkililer tarafından Kürtçe öğretmenin il-ilçede bulunmadığı ifade edilmektedir.

Kürt Dili ve Edebiyatı (Kurmanca ve Zazaca) bölüm mezunlarının yaşadıkları ağır sorunlar nihai bir çözüm beklemektedir. Ülkemizde en çok konuşulan ikinci dil olan Kürt dilinin geleceğe kalıcı olarak aktarılması için bu mezunların istihdamı konusunda ciddi adımlar atılmalıdır. Özellikle kamu kurumlarında Kürtçe öğretmenlik kadrolarının artırılması, özel sektörde Kürtçe bilen personel istihdamının teşvik edilmesi ve medya, kültür-sanat gibi alanlarda Kürtçenin kullanımının yaygınlaştırılması gerekmektedir. Eğitim sisteminde Kürtçenin seçmeli ders olarak daha etkin bir şekilde sunulması, öğrenci ve velilerin bu konuda bilinçlendirilmesi de atılması gereken önemli adımlardan biridir. Bu doğrultuda, Millî Eğitim Bakanlığı başta olmak üzere ilgili kurumların Kürt Dili ve Edebiyatı mezunlarına yönelik somut istihdam politikaları geliştirmesi elzemdir.

Yukarıda belirtilen sorunlar göz önünde bulundurulduğunda Kürt Dili ve Edebiyatı ile Zaza Dili ve Edebiyatı bölüm mezunlarının sorunlarının TBMM bünyesinde kurulacak bir araştırma komisyonu ile araştırılması ve bu kapsamda kalıcı politikaların oluşturulması Meclisin sorumluluğudur.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	MAHMUT DİNDAR	VAN	
4	NEJLA DEMİR	AĞRI	
5	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
6	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
7	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
8	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
9	MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ	BATMAN	
10	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
12	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
13	SEVİLAY ÇELENK	DİYARBAKIR	
14	YILMAZ HUN	IĞDIR	
15	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
16	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
17	ALİ BOZAN	MERSİN	
18	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
19	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
20	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	